

Kostarika

vzdelávacia stolová hra o životnej ceste
pestovateľa kávy v Kostarike

FAIRTRADE
ČESKO a SLOVENSKO

Vzdelávacia hra **Kostarika**

Ciel: Účastníci a účastníčky si priblížia situáciu pestovateľov kávy v Kostarike. Uvedomia si, ako sa musia vysporiadať nielen s fyzicky náročnou prácou, ale aj s externými faktormi, ktoré môžu len pramálo ovplyvniť. Najmä so súčasným nastavením medzinárodného obchodu a s klimatickou zmenou.

Anotácia: Vitaj v provincii Alajuela na severe Kostariky. Ľudia tu pestujú kávu arabiku. Aj ty máš sen o vlastnej kávovej farme, ktorá by dobre uživila tvoju rodinu. Bude to chcieť šťastie, ale tiež veľa fyzickej námahy. Tvoj postup zásadne ovplyvní globálne ekonomické okolnosti a dopady klimatickej zmeny. Zvládneš sa priblížiť k svojmu snu?

Kľúčová otázka: Dokážeš sa dôstojne uživiť pestovaním kávy?

Vek: 8+

Počet účastníkov/ičok: 3+

Časová dotácia: 30 až 45 minút

Pomôcky:

- ★ pravidlá hry (Príloha 1) - vytlač na A4
- ★ karty charakteristik úrovní (Príloha 2) - vytlač na A4
- ★ karty klíma (Príloha 3) - vytlač na tvrdý zelený papier A4, vystrihni jednotlivé karty a zamiešaj
- ★ karty biznis (Príloha 4) - vytlač na tvrdý modrý papier A4, vystrihni karty a zamiešaj
- ★ herné pole (Príloha 5) - vytlač ideálne na tvrdý papier s vysokou gramážou vo formáte A3
- ★ hracia kocka a figúrky

Hra je inšpirovaná niekoľkými osobnými príbehmi konkrétnych pestovateľov kávy v Latinskej Amerike. Na obrázku na hracej ploche je don Aladino Varrantes Arce, Kostarický pestovateľ kávy z fairtradového družstva Coopesarapiqui. Spolu s bratom vlastní 9 hektárov pozemku, ktorý zdedili po otcovi a starajú sa oň od roku 1985. Don Aladino vypestuje za rok cez 3 tony kávy. Žne v obci Aquas Zarcas na severe Kostariky. Kávu a pestovanie vraj človek musí milovať. Pracuje denne od 6 ráno do 17 hodín. Nikdy si neberie dovolenku. Svoju prácu aj kávu miluje.

FAIRTRADE
ČESKO a SLOVENSKO

Príloha 1 = Pravidlá hry

POČET HRÁČOV

Túto hru je možné hrať v rozmanitej zostave. Optimum je 4-8 hráčov. Čím viac, tým lepšie sa rozložia rôzne fyzické aktivity a hra sa nevtlačie. Vo väčšom kolektíve je možné hrať aj v tímoch alebo prípadne hru vytlačiť viackrát a hrať vo viacerých skupinách.

PRINCÍP HRY

Všetci hráči začínajú na úrovni NEZAMESTNANÝ. Postupujú herným polom tempom, ktoré určuje osud (hracia kocka), ale môžu ho podporiť vlastnou usilovnosťou, tj fyzickými cvikmi. Každých desať polí postupne posilňujú svoje spoločenské postavenie na úrovne BRIGÁDNÍK, ZAMESTNANEC, PESTOVATEĽ, DRUŽSTEVNÍK, FAIRTRADE a PARTNER.

LEGENDA K ÚROVNIAM

Je dôležité, aby hráči počas hry pochopili rozdiely medzi jednotlivými úrovňami. Buď im pred začiatkom hry moderátor prečíta charakteristiky všetkých siedmich úrovní, alebo ju prečíta vždy ten hráč, ktorý ako prvú ďalšiu úroveň dosiahne. Karty charakteristík úrovní sú v Prílohe 2.

ZAČIATOK HRY

Na herný plán sa na vyznačené miesta položia zamiešané karty KLÍMA a BYZNYS lícom dole. Všetci hráči postavlia svoje figúrky na políčko ŠTART (úroveň NEZAMESTNANÝ). Moderátor prečíta z karty charakteristiku tejto úrovne (prípadne podľa vlastnej voľby aj všetkých ostatných úrovní). Hráči určia, kto bude hrať prvý (napr. si hodí kockou, strihnú si a pod.). Prvý hráč na začiatku každého kola otáča kartu KLÍMA, ktorá bude platiť pre celé toto kolo pre všetkých hráčov.

HERNÝ POSTUP

Na začiatku každého kola dochádza k OTOČENIU KARTY KLÍMA. Prvý hráč otočí kartu KLÍMA, ktorá určí klímu pre všetkých hráčov v danom kole. Pre každého hráča potom nasleduje tento postup:

- ★ HOD KOCKOU: hráč hodí kockou a postupuje o 1-6 polí.
- ★ KLIKY: pokiaľ hráč hodí kockou menej ako 6, môže si svoj postup až do maxima 6 vyslúžiť pomocou klikov. Jedno políčko má hodnotu troch klikov (prípadne sa dohodnete na inej hodnote). Pokiaľ teda hodí kockou 2, môže urobiť až 12 klikov (4x3), a postúpiť tak až o 4 ďalšie políčka. Tu je priestor pre vlastné úsilie, ale aj pre taktizovanie. Pomocou počtu klikov môžem prispôbiť, kam v rámci svojho kola dôjdem. Môžem sa tak dostať na políčko BYZNYS (alebo sa mu vyhnúť) a hrať/nehrať danú kartu.
- ★ ZAPRACOVANIE KARTY KLÍMA: vo svojom ťahu teraz zohľadnite kartu KLÍMA, ktorá je platná pre celé kolo pre všetkých hráčov,
- ★ POSTUP FIGÚRKOU: podľa hodu kockou, klikov a karty KLÍMA teraz vykonajte postup figúrkou.
- ★ KARTA BIZNIS: dorazil si v rámci svojho kola na kartu BIZNIS? Otoč ju a prečítaj nahlas. Karta BYZNYS platí väčšinou len pre daného hráča.

CIEĽ HRY

Cieľom hry je zabezpečiť pre svoju rodinu dobré živobytie a stať sa pestovateľom kávy na čo najvyššej úrovni. Kto prvý dosiahne políčko 60 (PARTNER), vyhráva. Maj na pamäti, že každá vyššia pozícia je lepšia ako tá predchádzajúca, pretože zaručuje väčšiu istotu živobytia. Aj keď nedosiahneš ako prvý výherné políčko, môžeš mať radosť z toho, že si aspoň čiastočne zlepšil/a svoju životnú úroveň.

Priebeh hry môže byť v niektorých fázach, pokojne hneď od začiatku, značne frustrujúci. Nepriaznivé karty KLÍMA a BYZNYS môžu významne ovplyvniť priebeh hry pre jedného alebo všetkých hráčov. Ak bol navyše postup podporený fyzickými výkonmi a zásahom karty je sčasti stratený, môžu byť hráči rozladení. To je úplne v poriadku - náplňou hry je okrem jednoduchého postupu dopredu aj osobný zážitok toho, ako je pestovateľ ovplyvňovaný nezávisenými okolnosťami a ako aj napriek značnej fyzickej námahe môže zaplakať nad zárobkom.

Príloha 2 = Charakteristiky úrovní

00: NEZAMESTNANÝ

Si na štarte. Ako nezamestnaný človek nemáš žiadny zdroj príjmu pre svoju rodinu. Denne bojuješ o holé prežitie. Snaž sa svojím úsilím čo najskôr dostať do lepšej pozície. Budeš musieť makať a tiež ti bude musieť priať trochu šťastia.

10: BRIGÁDNÍK

Hľadáš si prácu na kávových plantážach. Väčšinou ťa najmú na zber alebo vyčistenie pozemku od buriny. Prácu ale máš väčšinou len v sezóne a nemáš istotu príjmu. Nevieš, čo bude budúci rok. Nemáš žiadne sociálne zabezpečenie, zarobíš si len na prežitie. Často si kvôli práci dlho mimo domova.

20: ZAMESTNANEC

Ako zamestnanec už máš dobrý vzťah s konkrétnym majiteľom plantáže. Ten ťa zamestnáva na celý rok. Na plantáži bývaš s celou svojou rodinou a pracuješ aj mimo sezóny, napr. sa staráš o pozemok a chystáš ho na ďalšiu sezónu.

30: PESTOVATEĽ

Našetril si si na vlastný pozemok! Žiješ teraz z vlastnej úrody. Tvoju osamotenosť a slabú vyjednávaciu pozíciu zneužívajú výkupcovia, ktorí ti dávajú za kávu nízku výkupnú cenu. Dúfaš, že klimatická zmena nespôsobí pokles úrody a ceny na burze budú rásť. Inak ťažko uživíš rodinu a zaistíš vzdelanie deťom.

40: DRUŽSTEVNÍK

Spojil si sa s ďalšími pestovateľmi v okolí a založil s nimi pestovateľské družstvo. Vďaka spoločnému predaju väčšieho množstva kávy si dojednáte lepšiu výkupnú cenu. Družstvo tiež postavilo pre všetkých centrálny sklad a zakúpilo nákladné auto. Môžeš si dovoliť zaplatiť zamestnancov.

50: FAIRTRADE

Tvoje družstvo sa nechalo certifikovať v systéme Fairtrade. Máš tak garanciu dostatočných výkupných cien a celé družstvo navyše dostáva fairtradový príplatok. Z neho družstvo platí odborných technikov, ktorí ti radia s produkciou aj v boji s dopadmi klimatickej zmeny. A tiež z neho postavilo školu!

60: PARTNER

Si vo finále. Vďaka Fairtrade v družstve pestujete kvalitnú kávu a máte kontakty. Pre svoju výberovú kávu ste schopní nájsť priamych odberateľov, ktorí za ňu platia vysokú cenu. Dobre sa uживíš, môžeš rozvíjať svoje podnikanie a svojim deťom môžeš zaistiť kvalitné vzdelanie.

Príloha 3 = Karty klíma

<p>Obvyklé a optimálne počasie. Žiadne zmeny oproti pravidlám.</p>	<p>Obvyklé a optimálne počasie. Žiadne zmeny oproti pravidlám.</p>
<p>Obvyklé a optimálne počasie. Žiadne zmeny oproti pravidlám.</p>	<p>Obvyklé a optimálne počasie. Žiadne zmeny oproti pravidlám.</p>
<p>Obvyklé a optimálne počasie. Žiadne zmeny oproti pravidlám.</p>	<p>Obvyklé a optimálne počasie. Žiadne zmeny oproti pravidlám.</p>
<p>Búrková sezóna. Silné búrky prinášajú neistotu. V tomto kole si hráč hádže kockou ako obvykle, ale hodnota je delená dvoma (zaokrúhľuje sa nadol).</p>	<p>Ajajaj. Klimatická zmena spôsobuje extrémne počasie. Bohužiaľ práve vo vašom regióne vyčíňalo tornádo. Všetci sa vracajú na najbližšie políčko byznis. (A hrajú kartu byznis).</p>
<p>Zmena klímy spôsobila dlhodobé suchu. Požiare ničia úrodu. Horelo aj u teba? Pokiaľ hráč v tomto kole hodí kockou nepárne číslo, vracia sa o 2 polia. Párne číslo znamená normálny postup.</p>	<p>Dažde spôsobili ničivé povodne. Vyliala sa horská riečka z koryta aj u teba? V tomto kole si každý hráč strihá s hráčom po lavici a kto prehrá, vracia sa o 1 políčko. Až potom hráč hádže kockou.</p>

<p>Mimoriadne priaznivé počasie - výborný pomer slnečného svitu a zrážok. Všetci hráči v tomto kole postupujú o dvojnásobok hodeného čísla. Súčasne si môžu pomocou klikov pridať ďalšie políčka až do max. 12 (hodnota 1 políčka je stále rovnaká, tj. 3 kliky).</p>	<p>Nečakané mrazy. V tomto kole všetci hráči robia len kliky a nehádzu kockou. Kto neurobí min. 3 kliky, nepostupuje.</p>
<p>Ideálne počasie. V tomto kole všetci hráči môžu hodiť dvakrát a počíta sa im vyšší hod kockou.</p>	<p>Mimoriadne silné dažde a zosuvy pôdy. Polovica polí je zničená. Všetci hráči sa posunú o polovicu dosiahnutých políčok späť (nepárny počet políčok sa zaokrúhľuje hore).</p>
<p>Mimoriadne sucho. Hodnotu hodenú na kocke je potrebné podporiť 5 drepmi za každé políčko. Tiež každé políčko navyše má hodnotu 3 kiky + 5 drepov.</p>	<p>Sucho a teplo napomohli premnoženiu zavíjača kávového. V tomto kole nie je možné podporiť postup pomocou klikov.</p>
<p>Výsadba vysokých zatieňujúcich stromov sa vyplatila. Všetci hráči postupujú o 3 políčka vpred.</p>	<p>Nadmerné dažde. Epidémia plesňovej choroby zlikvidovala úsilie posledného obdobia. Všetci hráči sa vracajú na začiatok svojej aktuálnej úrovne.</p>
<p>Mimoriadne priaznivé počasie a bohatá úroda. Všetci hráči postupujú na začiatok nasledujúcej úrovne.</p>	<p>Slnko páli príliš intenzívne. Káva prezrieva a stráca na kvalite. V tomto kole so všetkým znižuje hodnota hodu kockou o 1.</p>
<p>Počasie ako na hojdačke, nič sa nedá predvídať. V tomto kole každý hráč hádže kockou, ale svoje hodené body odovzdáva inému hráčovi podľa vlastného výberu (1 hráč môže dostať body aj od viacerých súperov). Hráč rozdá svoju hodnotu hodu kockou, pre svoj postup však môže robiť kliky.</p>	<p>Extrémne dažde, všade je mokro a blato. Práca je namáhavá. Každý hodený bod je nutné ešte podporiť 3 klikmi, každé políčko navyše do max. 6 má v tomto kole dvojnásobnú cenu 6 klikov. Kto v tomto kole neklikuje, neposúva sa.</p>

Príloha 4 = Karty biznis

<p>Brazília - najväčší producent kávy na svete - hlási mimoriadne hojnú úrodu, ceny idú dole. Vráť sa na začiatok svojej úrovne.</p>	<p>Dar medzinárodných mimovládnych organizácií ti umožňuje postúpiť na začiatok nasledujúcej úrovne.</p>
<p>Prezieravá investícia do zariadenia ti zdvojnásobuje hod kocky v tomto kole.</p>	<p>Vláda zaviedla nové poľnohospodárske subvencie. Môžeš postúpiť na začiatok ďalšie úrovne.</p>
<p>Divoké špekulácie na burze spôsobili pád ceny kávy. Chod' späť na začiatok svojej úrovne.</p>	<p>Kvôli ťažkej chorobe v rodine musíš predať pozemky. Ak si PESTOVATEĽ alebo DRUŽSTEVNÍK, vráť sa späť na začiatok pozície ZAMESTNANEC. Ak si vo FAIRTRADE, karta sa ťa netýka, pretože sa o teba družstvo postará. Nižších pozícií sa karta tiež netýka.</p>
<p>Na tvojej farme sa medzi kávovníkmi šíria plesňové choroby. Vráť sa na začiatok svojej aktuálnej úrovne.</p>	<p>Tvoja ekologicky čistá farma kypí životom a prilákala prvé školské exkurzie. Postup na začiatok nasledujúcej úrovne. Úrovni nižších ako PESTOVATEĽ sa táto karta netýka.</p>
<p>Na vysokých stromoch, ktoré nechávate voľne rásť, zahniezdili papagáje, a farma sa tak stala magnetom na turistov. Postup ešte raz o toľko polí, koľko si hodil/a kockou.</p>	<p>Rozbila sa ti odšupkovávačka - dve kolá stojíš. Ak si DRUŽSTEVNÍK, čakáš len 1 kolo, pretože ti družstvo časom zaistí novú. Ak si vo FAIRTRADE, karta sa ťa netýka, pretože ti družstvo hneď zaistí novú.</p>

<p>Družstvo rozdalo svojim členom sadenice kávovníka. Všetci, ktorí sú aspoň na úrovni DRUŽSTEVNÍK, postupujú o 2 políčka vpred.</p>	<p>Zdraželi hnojivá. Všetci hráči sa vracajú späť o 2 políčka.</p>
<p>Skvelá ponuka od firmy Monsanto: GMO sadenice kávovníka zadarmo. Rozhodni sa, či ich prijmeš a postúpiš o 8 políčok vpred, ale v nasledujúcich 4 kolách sa nebudeš môcť pripojiť k FAIRTRADE. Úrovni nižších ako PESTOVATEĽ sa táto karta netýka.</p>	<p>Veľká investičná banka stavila na vysokú cenu kávy, rozkolísala trhy a ty sa vraciaš o tri políčka späť.</p>
<p>Ekonomická kríza spôsobila menší záujem spotrebiteľov o udržateľný tovar, veľké reťazce stiahli 50% ponuky fairtradovej kávy. Všetci na úrovni FAIRTRADE sa vrátia o 10 políčok, ostatní o 2 políčka.</p>	<p>Rozvoj globálnej pandémie obmedzil spotrebu a zvýšil náklady na produkciu. Vraciaš sa o 6 políčok. Pokiaľ si ale vo FAIRTRADE, využiješ nástroje podpory a vraciaš sa len o 2 políčka.</p>
<p>Občianska vojna zapríčinená zlou ekonomickou situáciou v krajine spôsobila zablokovanie dopravy. Vraciaš sa o 2 políčka späť.</p>	<p>Navštívil ťa miestny gang. Zobral ti sliepky a zásoby jedla. Ak nie si aspoň na úrovni DRUŽSTEVNÍK, kedy ti pomôže družstvo, vraciaš sa o 3 políčka späť.</p>
<p>Zranenie. Pri zvoze úrody do dediny si spadol z muly. Ďalšie 2 kolá stojíš, a pretože to bolí, postav sa a drž počas týchto dvoch kôl obe ruky nad hlavou.</p>	<p>Fairtradový príplatok! Pokiaľ je v hre aspoň jeden hráč na úrovni FAIRTRADE, všetci vo vašej dedine využívate bonusové prostriedky jeho fairtradového družstva, a posúvate sa tak všetci o 1 políčko vpred.</p>
<p>Je málo brigádnikov, sú drahší a nemôžeš si ich dovoliť zaplatiť. Aby si zozbieral kávu, musíš sa snažiť sám. Urob 5 klikov/drepov, alebo sa vraciaš o 5 polí späť.</p>	<p>Pri čistení pozemku od náletov a buriny ťa uštípol had. Dostaneš sa z toho, ale 2 kolá stojíš.</p>

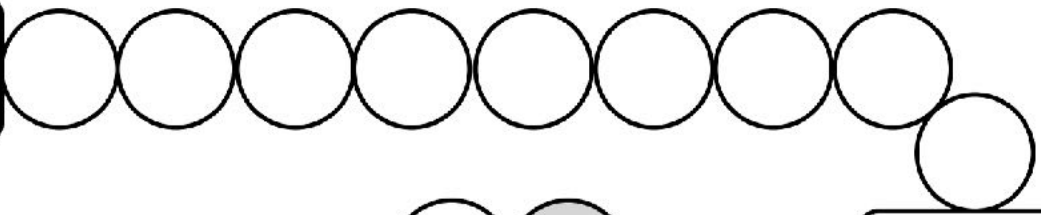
<p>Miestne družstvo opravilo cestu z dediny do mesta. Všetci sa posúvajú o toľko políčok, koľko je v hre aktuálne hráčov minimálne na úrovni DRUŽSTEVNÍK.</p>	<p>Fairtradové družstvo darovalo dedine pozemok na výstavbu malej nemocnice. Všetci sa posúvajú o 1 políčko vpred.</p>
<p>Karta iba pre hráčov na úrovni FAIRTRADE. Na motorke ťa navštívil agroinžinier z fairtradového družstva a poradil ti s vytváraním kompostu. Chod' o 2 polia vpred.</p>	<p>Miestny výkupca ti za kávu dá len polovicu výkupnej ceny. Ak nie si aspoň na úrovni DRUŽSTEVNÍK, posúvaš sa späť o 3 polia. Ak si minimálne na úrovni DRUŽSTEVNÍK, karta sa ťa netýka.</p>
<p>Postavíš na pozemku úle? Včely budú opelovať kávovníky a ty budeš mať ďalší zdroj príjmu z predaja medu. Chce to ale úsilie pri stavbe. Ak urobíš 10 drepov s výskokom, môžeš sa posunúť o 3 políčka.</p>	<p>Vysádzaš na pozemku ďalšie stromy? Káva bude postupnejšie dozrievať, na pozemok priletia vtáky a ty nebudeš musieť pracovať na priamom slnku. Chce to ale úsilie pri vysádzaní. Ak urobíš 10 drepov s výskokom, môžeš sa posunúť o 4 políčka.</p>
<p>Oživiš zanikajúci potôčik? Na pozemku tým pomôžeš biodiverzite a budeš mať lepší pocit. Chce to ale tvoje úsilie. Ak urobíš 5 drepov s výskokom, môžeš sa posunúť o 2 políčka.</p>	<p>Máš dnes dobrý deň, práca ti išla od ruky. Hod' si ešte raz kockou. Aj tento druhý hod môžeš podporiť klikmi až do maxima 6 políčok.</p>
<p>Sused ťa požiadal o pomoc so zberom kávy. Bolo to únavné, posuň sa o jedno políčko späť a jedného spoluhráča naopak posuň o jedno políčko vpred.</p>	<p>Nákladník zvažajúci usušenú kávu sa zrútil z kopca do údolia. Bohužiaľ niekto prišiel o kus produkcie. Si to ty alebo tvoj sused po pravici? Strihni si s ním kameň-nožnice-papier. Kto prehrá, vracia sa o 3 políčka.</p>
<p>Drogový gang ukradol zo skladu 60 vriec kávy. Bola to tvoja káva, alebo tvojho suseda po pravici? Hod'te obaja kockou a kto hodí nižšie číslo, vracia sa o 3 políčka späť.</p>	<p>Musíš opraviť rošty na sušenie kávy. Ak si vo FAIRTRADE, pomôže ti družstvo, pokiaľ nie si, vraciaš sa o 2 políčka.</p>

<p>V blízkosti tvojho pozemku sa potuluje jaguár. Musíš ho zastrašiť, inak ti zožerie kozu a sliepky. Musíš 20x zatlieskať a vyhnať ho, inak sa vraciaš o 2 políčka.</p>	<p>Máš nejakú bio produkciu? Hod' kockou, ak ti padne jednotka, posuň sa o dve políčka. Ak si ale vo FAIRTRADE, máš väčšiu pravdepodobnosť, k posunu ti môže padnúť jednotka, dvojka aj trojka!</p>
<p>Sused po ľavici ťa neprávom obvinil z krádeže náradia. Než sa to v dedine vyšetrí, obaja 1 kolo stojíte.</p>	<p>Mimoriadna objednávka pre vaše družstvo! Zvládnete ju? Ak všetci aspoň na úrovni DRUŽSTEVNÍK urobia 10 drepov s výskokom, posunú sa o 3 políčka vpred. Nižších úrovní sa táto karta netýka.</p>
<p>Pekne sa staráš o svoj pozemok. Zabývali sa ti tam pásovci. Slovenská televízia o nich u teba natáča dokument a ty za to máš odmenu. Posuň sa o 1 políčko vpred.</p>	<p>Skvelá správa! Káva z tvojej farmy dostala medzinárodnú cenu kvality. Hod' ešte raz kockou.</p>
<p>Pestovanie kávy na tvom pozemku sa kvôli suchu prestáva vyplácať. Než prejdeš čiastočne na pestovanie cukrovej trstiny, 2 kolá stojíš. Pokiaľ si ale vo Fairtrade, pomôže ti družstvo a stojíš len jedno kolo.</p>	<p>Miestne fairtradové družstvo zaviedlo zadarmo zdravotné prehliadky. Ak je aspoň jeden hráč na úrovni FAIRTRADE, posúvaš sa o jedno políčko. Ak nikto na úrovni FAIRTRADE nie je, o jedno políčko sa kvôli zdravotným problémom naopak vraciaš.</p>
<p>Na národnej konferencii o pestovaní kávy stretávaš veľa zaujímavých ľudí. Posuň sa na najbližšie políčko BIZNIS a vezmi si novú kartu.</p>	<p>Brazília hlási priaznivú klímu a predpokladanú veľkú úrodu arabiky. Nadprodukcia spôsobila prepad cien kávy na burze. Vraciaš sa o 10 políčok späť.</p>
<p>Mimoriadne smolná sezóna - poruchy strojov, nezáujem odberateľov. Svoju pozíciu si udržíš jedine pri enormnom nasadení. Urob 3 kliky za každé políčko, ktoré si ušiel v tomto ťahu. Ak to neurobiš, vraciaš sa na začiatok svojej úrovne.</p>	<p>Výkupcovia chcú zničiť družstvo, ponúkajú dvojnásobok výkupnej ceny. Ak si na úrovni DRUŽSTEVNÍK, môžeš im predať svoju kávu. Družstvu bude káva chýbať a skončí. Ty sa vrátiš na políčko 36, ostatní družstevníci na políčko 30. A berieš si novú kartu BIZNIS.</p>

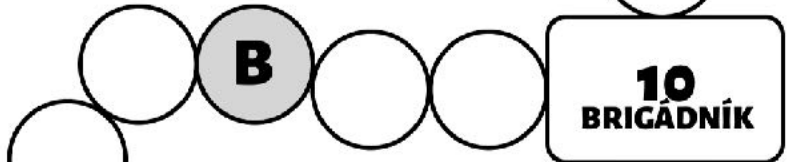
<p>Na farme sa usadili opice a rozptyľujú zberača. Jedno kolo stojíš.</p>	<p>Tvoje deti priniesli z neďalekého lesíka raneného leňochoda. Spoločne ho ošetríte. Posúvaš sa o 2 políčka vpred, ale nasledujúce kolo stojíš.</p>
<p>Vďaka ekologicky šetrnému hospodáreniu sa na farmu vrátili žaby pralesničky. Postupuješ o 2 políčka.</p>	<p>Celú noc ťa rušili vreštani. V nasledujúcom kole nemôžeš robiť kliky.</p>
<p>Na pozemku nevyužívaš agrochemikálie a na stromy prilietajú pre nektár kolibríky. Môžeš ich pozorovať počas poludňajšej pauzy s hrnčekom kávy. Postupuješ o 1 políčko.</p>	<p>Družstvo kúpilo mladé muly a preprava je tak rýchlejšia. Ak si aspoň DRUŽSTEVNÍK, postup o 2 políčka.</p>
<p>Premnožení štrkáči sa skrývajú medzi kávovníkmi. Zberači sú vystrašení a práca sa spomaľuje. V nasledujúcom kole nemôžeš robiť kliky.</p>	<p>Susedove kravy prevalili plot a pošliapali ti farmu. Budúce kolo stojíš.</p>
<p>Máš bystré a snaživé deti. Chcú chodiť na vysokú školu. Štipendia ťa budú štát 4 políčka späť. Pokiaľ si ale na úrovni FAIRTRADE, zaplatí ti náklady družstvo z bonusového fairtradového príplatku a zostávaš na svojej pozícii.</p>	<p>Nadprodukcia kávy v Brazílii a Kolumbii znížila výkupnú cenu kávy arabiky na newyorskej komoditnej burze. Prežiť ti pomôže mimoriadne veľký zber. Kým vo svojich nasledujúcich ťahoch nehodiš šestku alebo pätku, stojíš.</p>
<p>Výkupcovia majú medzi sebou rozdelené územie v horách a dlhodobo ti ponúkali nízke výkupné ceny. Nestačili ti na užitie a vzal si si u nich pred 3 rokmi úžernícku pôžičku. Je čas ju vrátiť. Vráť sa na úroveň posledného hráča v hre.</p>	<p>Žiješ v horách a živíš sa pestovaním kávy. Kávu tiež rád piješ, najradšej na terase svojej chalúčky s výhľadom do zalesneného údolia. No nie je to krása? Posuň sa o 1 políčko.</p>

START

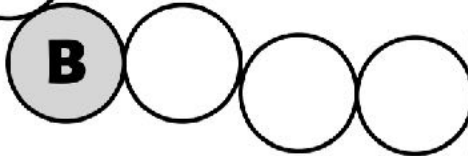
00
NEZAMESTNANÝ

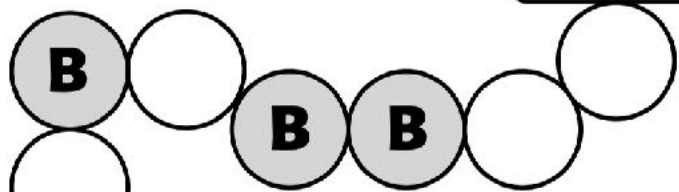
K KARTY KLÍMA

20
ZAMESTNANEC

B KARTY BIZNIS

30
PESTOVATEL

40
DRUZSTEVNÍK

50
FAIRTRADE

60
PARTNER

Kostarika
stolová hra o životnej ceste
pestovateľa kávy v Kostarike

